Rola podatku dochodowego od osób prawnych w tworzeniu dochodów budżetowych i rozwoju przedsiębiorstw

Wiesław Janik

Politechnika Lubelska, Katedra Finansów i Rachunkowości
e-mail: w.janik@poczta.fm

Maria Paździor

Katolicki Uniwersytet Lubelski, Instytut Ekonomii i Zarządzania
e-mail: amarys@interia.pl

DOI: 10.12846/j.em.2014.03.04

Streszczenie

Podatek dochodowy od przedsiębiorstw jest istotnym źródłem dochodów budżetowych. Jego konstrukcja jest dość złożona. Jest ona jedną z przyczyn relatywnie wysokich kosztów związanych z gromadzeniem i przetwarzaniem informacji dla celów podatkowych (koszty przedsiębiorców) oraz kosztów kontroli podatków (koszty administracji podatkowej). Sytuacja ta przyczynia się między innymi do rozwoju szarej strefy gospodarczej. Jej wielkość w Polsce szacuje się na poziomie około 24% PKB. Uzasadnione wydaje się zastąpienie podatku dochodowego od przedsiębiorstw podatkiem przychodowym, którego konstrukcja jest prostsza, a kontrola mogłaby być bardziej skuteczna.

Słowa kluczowe

podatek dochodowy, koszty uzyskania przychodów, podatek od przychodów

Wstęp

Rozwój przedsiębiorstw jest źródłem dobrobytu gospodarczego. Dzięki temu powstają nowe miejsca pracy oraz dochody gospodarstw domowych. Im szybszy jest ten rozwój, tym wyższe dochody ludności, tym mniej osób korzystających z opieki społecznej, tym niższe jej koszty. Jednym z podstawowych źródeł finansowania rozwoju przedsiębiorstw jest wynik finansowy netto. Jego wysokość nie zależy tylko od efektywności gospodarowania, lecz również od tego, jaka część wytworzonej wartości dodanej jest odprowadzania w formie podatków oraz parapodatków.

Podatki są kategorią ekonomiczno-prawną (Olchowicz, 2004, s. 43) i źródłem finansowania dóbr publicznych i społecznych. O ile dobra publiczne służą zaspokojeniu potrzeb zbiorowych, które nie mogą być zaspokojone indywidualne, o tyle dobra społeczne można uznać za dobra prywatne, lecz ze względu na prowadzoną politykę społeczną państwa są finansowane z funduszy publicznych (Podstawka, 2010, s. 72). Oznacza to, że w miarę zwiększania wydatków na dobra społeczne rośnie zapotrzebowanie na fundusze publiczne, czyli podatki. Tym samym większą część dochodów wytworzonych przez podmioty prywatne przejmowana jest przez państwo. Podatki zniekształcają oddziaływanie bodźców ekonomicznych, a to determinuje wyższe koszty zaopatrzenia w dobra publiczne (Stiglitz, 2013, s. 176).

Rezultatem nadmiernej rozbudowy funkcji społecznej państwa jest spadek dynamiki rozwoju sektora prywatnego. Spada efektywność zaangażowanego w nim kapitału i maleje zainteresowanie inwestorów rozbudową potencjału gospodarczego i tworzeniem nowych miejsc pracy. Rozwija się szara strefa. Rezultatem takiej sytuacji często jest spadek dochodów budżetowych od sektora przedsiębiorstw. Jak podkreśla Gałuszka, może to prowadzić do erozji podstawy opodatkowania, obniżenia wpływów z tytułu obciążeń fiskalnych, a w konsekwencji dalszego pogorszenia kondycji finansów publicznych, w tym jakości realizacji podstawowych zdań i funkcji państwa (Gałuszka 2013, s. 266).

Spór o podatek dochodowy od przedsiębiorstw trwa od chwili jego wprowadzenia. Jego zwolennikami są przede wszystkim politycy, którzy uważają, że przedsiębiorstwa, podobnie jak osoby fizyczne powinny płacić podatki. Biorąc pod uwagę fakt, że jest to dodatkowe źródło dochodów budżetowych, takie podejście można zrozumieć. Trudniej natomiast jest go racjonalnie uzasadnić. Łatwo zauważyć, że podatek ten pośrednio dotyczy osób fizycznych, czyli pracowników, dostarczycieli kapitału oraz nabywców wytwarzanych przez przedsiębiorstwa produktów i usług (Adamczyk, 2006). Część ekonomistów uważa, że jest on formą opodatkowania kapitału i dlatego należałoby go zintegrować z podatkiem od osób fizycznych.

Forma tej integracji budzi jednak wiele wątpliwości. Z jednej strony akcjonariusze obawiają się obciążeń podatkowych, nawet wtedy, gdyby nie otrzymali wypłat z zysku, z drugiej zaś zarządy przedsiębiorstw obawiają się wzrostu nacisków na wypłatę dywidend, co niekorzystnie może wpłynąć na zdolność do samofinansowania rozwoju. W miarę postępującej integracji wzrasta presja na wypłatę możliwie najwyższych dywidend (Uchman, 2006). Zwiększa się ryzyko związane z ekspansywną polityką dywidendową (Karmańska, 2008, s. 475). Polega ono na uszczupleniu własnych środków finansowych, które mogą ograniczyć ich możliwości inwestycyjne i niekorzystnie wpłynąć na przyszłą pozycję rynkową.

Celem artykułu jest ocena wpływu podatku dochodowego na dochody budżetowe i na rozwój przedsiębiorstw. Analizie poddano zasady i metody naliczania podatku dochodowego od przedsiębiorstw (CIT) oraz jego rolę w tworzeniu dochodów budżetu państwa. Zwrócono uwagę na możliwość i celowość zastąpienia podatku dochodowego podatkiem od przychodów.

1. Zasady opodatkowania przedsiębiorstw w Polsce podatkiem dochodowym

Poziom fiskalizmu zależy bezpośrednio od zadań realizowanych przez państwo. Im są one większe, tym więcej środków finansowych musi gromadzić państwo, by je mogło zrealizować. Ostatecznym i jedynym ich źródłem są podatki. W państwie o rozbudowanych celach społecznych i ekonomicznych podatki muszą być wyższe. Problem polega na tym, na ile państwo może zapewnić efektywną realizację tych zadań. Dotychczasowe doświadczenia nie są optymistyczne.

Podstawowym celem opodatkowania przedsiębiorstw jest zapewnienie odpowiednich wpływów budżetowych. Funkcja fiskalna podatków jest dominująca (Ostaszewski, 2013, s. 139). Pozostałe funkcje, takie jak: funkcja stymulacyjna i redystrybucyjna, mają charakter uzupełniający. Ich realizacja jest możliwa wtedy, kiedy nie pozostaje to w sprzeczności z funkcją fiskalną.

Jednym z elementów systemu podatkowego jest podatek dochodowy. Dochód uważany jest za dobry miernik zdolności płatniczej. Niemal powszechnie uważa się, że podmioty o wyższych dochodach powinny płacić wyższe podatki, przy czym nierzadko zakłada się, że podatki powinny rosnąć szybciej niż dochody. Oznacza to przyzwolenie na wprowadzenie progresywnych stawek podatkowych.

Jednak problem wbrew pozorom nie jest taki jednoznaczny. Wybierając przedmiot opodatkowania należy uwzględnić stopień trudności związanych z ustalaniem

podstawy opodatkowania, wyznaczaniem wielkości podatku oraz jego efektywnością (wydajnością). Biorąc pod uwagę te kryteria podatek dochodowy budzi wiele kontrowersji. Zwraca się uwagę na relatywnie wysokie koszty poboru podatku dochodowego, niską jego odporność na unikanie opodatkowania i oszustwa podatkowe. Jest trudnym źródłem dochodów budżetowych. Równocześnie nie stymuluje on skłonności do oszczędzania i inwestowania, nie wpływa na kształtowanie pożądanej struktury produkcji i stosowanych technologii ani też preferowanego modelu konsumpcji (Ostaszewski, 2013, s. 145-148).

Przedmiotem opodatkowania jest dochód przedsiębiorstwa rozumiany jako nadwyżka sumy przychodów nad kosztami ich uzyskania, osiągnięta w roku podatkowy. Istotna rolę w tej definicji spełniają koszty uzyskania przychodów. Nie są one tożsame z tymi, które zdefiniowane zostały w ustawie o rachunkowości. Część tych kosztów nie jest honorowana przez prawo podatkowe. Dotyczy to tak zwanych wydatków nie stanowiących kosztów uzyskania przychodów. Są one wymienione w art. 16 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (na przykład amortyzacja samochodów osobowych od wartości powyżej 20 tys. euro, naliczonych, lecz niezapłaconych odsetek od zobowiązań, kosztów reprezentacyjnych, w szczególności dotyczących usług gastronomicznych, składek członkowskich z tytułu przynależności do związków i stowarzyszeń, odsetki od przeterminowanych zobowiązań budżetowych, wydatki na cele reprezentacyjne powyżej określonego poziomu). Stanowią one część kosztów księgowych, która podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym. Zapisy ustawowe dotyczące tych wydatków w praktyce często budzą wiele kontrowersji interpretacyjnych (Furman, 2012, s. 54). Różnice dotyczą nie tylko innego rozumienia danego zapisu przez przedsiębiorcę i urząd skarbowy, lecz również przez różnych przedstawicieli służb podatkowych. Sytuacja tak zwiększa ryzyko prowadzonej działalności gospodarczej.

Podatek dochodowy wpływa na sposób funkcjonowania gospodarki poprzez określone oddziaływanie na alokację zasobów i skłonność do ponoszenia ryzyka (Stiglitz, 2012, s. 555). Powstaje wobec tego pytanie, na ile zasady funkcjonowania podatku dochodowego od osób prawnych w Polsce sprzyjają rozwojowi działalności gospodarczej. Podatek ten będąc źródłem określonych dochodów budżetowych, uszczupla dochody podatników, przez co wpływa na ich sytuację majątkową oraz ich zachowania odnośnie prowadzonej działalności gospodarczej.

Źródłem podatku dochodowego od przedsiębiorstw jest zysk, który jest równocześnie kryterium oceny efektywności ekonomicznej prowadzonej działalności gospodarczej. Podatek dochodowy obniża tę efektywność. Spada ona w miarę wzrostu stopy podatkowej. Reakcją na tę sytuację może być dążenie do ukrycia dochodu,

czyli poszukiwanie możliwości zmniejszenia obciążeń podatkowych nie tylko poprzez tak zwaną optymalizację podatkową, lecz również działania niezgodne z prawem, czyli uciekanie w szarą strefę.

Chcąc zmniejszyć tego typu obciążenia, przedsiębiorstwa poszukują różnych dróg tak zwanych optymalizacji podatkowej. Rozumie się przez nią zespół działań zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa mających na celu minimalizację realnych obciążeń podatkowych. Działania te podzielić można na dwie grupy: działania dotyczące kosztów uzyskania przychodów w roku podatkowym oraz działania na przychodach, związane z możliwością przesunięcia ich na następny okres podatkowy. W pierwszym przypadku chodzi o to, by jak najwięcej wydatków poniesionych w okresie bieżącym zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów tego okresu. Dzięki temu zmniejszeniu ulegnie wynik finansowy podlegający opodatkowaniu. W drugim przypadku idzie o przesunięcie płatności podatku na okres następny. Korzyść z tym związana jest tym wyższa im wyższa jest inflacja.

Jednym ze sposobów zwiększania kosztów uzyskania przychodów jest ograniczanie poziomu kapitalizacji, czyli udziału kapitałów własnych w finansowaniu działalności przedsiębiorstwa. Kapitały te są uzupełniane pożyczkami zaciąganymi u podmiotów powiązanych (udziałowców). Z tytułu wniesionego kapitału właścicielom przysługuje wynagrodzenie w formie dywidendy. Jej pobór jest związany z podwójnym opodatkowaniem. Po pierwsze dlatego, że dywidenda jest płacona z zysku po opodatkowaniu. Po drugie, jest ona źródłem dochodu właściciela, który podlega odrębnemu opodatkowaniu. Natomiast odsetki od kredytów i pożyczek stanowią koszty uzyskania przychodów. Podlegają opodatkowaniu jedynie u pożyczkodawcy dla którego są dochodem. Takie rozwiązanie zachęca do zastępowania kapitałów własnych pożyczkami. Prowadzi to z jednej strony do procesów dekapitalizacji przedsiębiorstw i wzrostu ich ryzyka finansowego, z drugiej zaś umożliwia przemieszczanie zysków z krajów o wyższych stopach podatkowych do krajów o niższym opodatkowaniu dochodów. Dotyczy to w szczególności przedsiębiorstw międzynarodowych prowadzących działalność na terenie różnych krajów. Zachęca również do fuzji i przejęć przedsiębiorstw deficytowych przez podmioty rentowne, których jedyną przesłanką są potencjalne korzyści podatkowe, a nie argumenty natury ekonomicznej.

Optymalizacja podatkowa jest źle widziana przez służby skarbowe, gdyż prowadzi do zmniejszenia wpływów budżetowych. Dążąc do ograniczenia tego zjawiska wprowadza się niekorzystne dla podatników zmiany w prawie o zasięgu krajowym (na przykład wprowadzanie do ustaw podatkowych przepisów dotyczących niedostatecznej kapitalizacji) i międzynarodowym (umowy bilateralne i multilateralne dotyczące zasad opodatkowania). Efektem jest rosnący fiskalizm (Płókarz,

2013, s. 108). Równocześnie tworzone przepisy są coraz bardziej skomplikowane i zazwyczaj powodują wiele kłopotów przy ich interpretacji. Wpływa to na wzrost kosztów prowadzenia dokumentacji podatkowej i opłat za usługi doradców podatkowych.

Nie bez znaczenia jest unikanie opodatkowania. Jest to widoczne szczególnie wśród małych przedsiębiorców. Większość z nich boi się ujawnienia prawdziwej skali działania swojego przedsiębiorstwa, w obawie, że może to zostać wykorzystane przez władze skarbowe w celu nałożenia podatku, koncesjonowania działalności lub innego rodzaju kontroli (Kaczmarczyk, 2006). Powstaje zjawisko nazywane szarą strefą gospodarczą. Istotne znaczenie dla jej rozwoju mają przepisy określające zasady prowadzenia działalności gospodarczej. Im są one mniej zrozumiałe i mniej stabilne, tym większa skłonność do rozwijania nierejestrowanej działalności gospodarczej. Jest to zachowanie obronne przed uszczuplaniem własnych korzyści, nazywane w literaturze prawem narastającego oporu wobec podatku (Karwat, 2002).

Szara strefa jest zjawiskiem powszechnym. Występuje we wszystkich gospodarkach, przy czym jej nasilenie mierzone udziałem w tworzeniu PKB jest dość zróżnicowane. Relatywnie niski jej udział (poniżej 10%) występuje w krajach o wysokim poziomie rozwoju gospodarczego, takich jak USA, Austria, Luksemburg, Szwajcaria. Polska należy do grupy krajów, w których udział szarej strefy w tworzeniu PKB szacuje się na około 23,8% (Cieslak-Wróblewska, 2014).

W miarę wzrostu szarej strefy maleją wpływy z tytułu podatku dochodowego od przedsiębiorstw. W celu jej ograniczenia państwa rozbudowują system kontroli podatkowej oraz zwiększają kary za takie praktyki. Sytuacja taka prowadzi do wzrostu kosztów poboru podatków. Dlatego w literaturze spotyka się propozycje rezygnacji opodatkowania zysków przedsiębiorstw i zastąpienia go innym podatkiem, który byłby mniej skomplikowany, łatwiejszy do kontroli i bardziej wydajny.

2. Kierunki zmian w opodatkowaniu przedsiębiorstw w Polsce

Z wielokrotnie prowadzonych wśród przedsiębiorców badań wynika, że w prowadzeniu biznesu najbardziej przeszkadzają niejasne (niejednoznacznie sformułowane) i niestabilne przepisy prawne, w tym prawo podatkowe. Ograniczają one zakres wolności gospodarczej. W indeksie Economic Freedom 2014 na 178 państw Polska została skwalifikowana na 50 pozycji. Wprawdzie w ostatnich kilku latach Polska stopniowo poprawiała swoją pozycję, jednak nadal świadczy ona o niedostatecznym zakresie wolności gospodarczej. Za wolne gospodarczo The Heritage Foundation (twórca indeksu) uznaje kraje, które zajęły 6 pierwszych miejsc na tym

indeksie, to jest: Hongkong, Singapur, Australia, Szwajcaria, Nowa Zelandia i Kanada (*Wolność …,* 2014).

Polska ma więc jeszcze wiele do zrobienia w zakresie udoskonalenia systemu opodatkowania działalności gospodarczej oraz zwiększenia wolności gospodarczej. Te dwa problemy są ze sobą powiązane. Złożony system podatkowy utrudnia prowadzenie biznesu i przyczynia się do rozwoju szarej strefy gospodarczej. Tym samym wpływy budżetowe z tytułu podatków są niższe. Konieczne jest uproszczenie systemu opodatkowania przedsiębiorstw. Chodzi o większą klarowność przepisów, która uniemożliwiałaby dowolność interpretacji i jej zmienność w zależności od aktualnych potrzeb budżetowych oraz ich stabilność. Częste zmiany zwiększają ryzyko gospodarcze i utrudniają przedsiębiorcom podejmowanie decyzji o charakterze strategicznym.

Należy również zauważyć, że system poboru podatku dochodowego jest bardzo kosztowny. Są to koszty związane z funkcjonowaniem instytucji poboru i kontroli podatków ora koszty ponoszone przez podatników w związku z koniecznością gromadzenia odpowiedniej dokumentacji oraz prowadzenia dość szczegółowej ewidencji podatkowej. Koszty te rosną nieproporcjonalnie w miarę jak komplikowana jest konstrukcja podatków, między innymi poprzez wprowadzanie różnego rodzaju zwolnień i ulg. Ostatnie często uzasadniane są koniecznością stymulowania określonych decyzji przedsiębiorców. Doświadczenie wskazuje jednak, że rzeczywiste skutki zmian w konstrukcji podatku dochodowego zazwyczaj są mniej korzystne w porównaniu z oczekiwaniami. Nadmiernie rozbudowany system ulg i preferencji może być jedną z przyczyn rozwoju nierejestrowanej działalności gospodarczej (Pietrzak i Bołkunow, 2013).

Udział podatku dochodowego od osób prawnych w polskim budżecie w latach 2005-2012 kształtował się na poziomie od 8,7% do 9,0% (*Rocznik…,* 2013). Kwota tego podatku stanowiła od 0,9% w 2005 roku do 0,68% w 2012 roku przychodów ogółem uzyskanych przez przedsiębiorstwa (tab. 1).

Tab.1. Przychody ogółem i podatek dochodowy przedsiębiorstw w latach 2005-2012

Lata	Przychody ogółem [mln zł]	Podatek dochodowy [mln zł]	Udział podatku dochodowego w przychodach ogółem [%]
2005	1 666 972	15 240	0,90
2010	2 559 608	21 308	0,83
2011	2 895 145	23 994	0,83
2012	2 992 224	20 386	0,68

Źródło: opracowanie własne na podstawie (*Rocznik…,* 2013, s. 583).

Powstaje pytanie, czy nie lepiej byłoby zastąpić podatek dochodowy podatkiem od przychodów netto, likwidując równocześnie wszelkiego rodzaju ulgi w tym podatku. Dla zrekompensowania dochodów budżetowych stopa podatku dochodowego w 2012 roku mogłaby wynieść 0,7%. Uwzględniając jednak prostą konstrukcję tego podatku oraz spadek kosztów przedsiębiorstw związanych z uproszczeniem dokumentacji podatkowej stopa tego podatku mogłaby kształtować się na poziomie 1% przychodów ogółem uzyskiwanych przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Taka stopa podatku przychodowego pozwoliłaby, z jednej strony, na pewien wzrost dochodów budżetowych (w roku 2012 byłoby to 9 mld zł) i większą ich stabilizację. Z drugiej strony pewien wzrost obciążeń podatkowych przedsiębiorstw można potraktować jako cenę za spadek ryzyka podatkowego.

To rozwiązanie opiera się na domniemaniu uzyskiwania dochodów, których źródłem są przychody ogółem (Olejniczak, 2010, s. 225). Wymiar podatku nie zależy od kosztów poniesionych w związku z uzyskanym przychodów. Zaletami takiego rozwiązania byłyby:

- ujednolicenie poziomu opodatkowania wszystkich przedsiębiorstw, zarówno małych, średnich jak i dużych;
- prosty system naliczania podatku oraz planowania i kontrolowania wpływów podatkowych do budżetu;
- spadek kosztów poboru podatku oraz kosztów związanych z prowadzeniem ewidencji podatkowej w przedsiębiorstwach;
- brak możliwości obniżenia obciążeń podatkowych poprzez przenoszenia zysków do krajów o niższej stopie podatkowej poprzez system cen transakcyjnych, co jest częstym zachowaniem międzynarodowych korporacji prowadzących działalność gospodarczą na terenie różnych państw;
- spadek ryzyka podatkowego w przedsiębiorstwach związanego z niejasnością przepisów związanych z ustalaniem wysokości dochodów podlegających opodatkowaniu, a w szczególności ustalaniem kosztów uzyskania przychodów.

Równocześnie rozwiązanie takie nie jest pozbawione wielu wad. Do nich można zaliczyć:

- dodatkowe obciążenie podatkowe dla przedsiębiorstw niewykazujących zysku (obecnie nie płacą one podatku dochodowego, a ponadto mają one prawo do zmniejszenia podstawy opodatkowania z tytułu poniesionej straty w okresie trzech kolejnych lat);
- jest sprzeczne z zasadą jednokrotnego opodatkowania, gdyż zasoby wykorzystywane w różnych stadiach produkcyjnych (w kolejnych etapach procesu wytwórczego) podlegają każdorazowemu opodatkowaniu. Im wyższa

faza przetwórstwa, tym wielokrotność opodatkowania zużycia danego zasobu jest większa;
- jest sprzeczne z zasadą sprawiedliwości pionowej, która głosi, że podmioty o wyższej zdolności podatkowej powinny płacić wyższe podatki. Takimi niewątpliwie są przedsiębiorstwa dochodowe, w przeciwieństwie do funkcjonujących na zasadach *non profit*, czy też przedsiębiorstw deficytowych;
- pozbawienie państwa możliwości odziaływania na decyzje przedsiębiorstw poprzez system ulg w podatku dochodowym.

Podatek dochodowy stanowi swego rodzaju karę za efektywność. Zastąpienie go podatkiem od przychodów wyzwoliłoby dodatkowe bodźce do ujawniania, a nie do ukrywania, rezerw efektywnościowych.

Podsumowanie

Podatek dochodowy od przedsiębiorstw należy do najbardziej kontrowersyjnych kategorii podatkowych. Wynika to zarówno z trudności związanych z określaniem wysokości podstawy opodatkowania oraz licznych możliwości unikania podatku. Równocześnie podnosi się wątpliwości natury merytorycznej. Podatek ten najczęściej nie jest zintegrowany z podatkiem od osób fizycznych, co sprawia, że w przypadku osób angażujących swoje kapitały w działalność gospodarczą (akcjonariuszy, udziałowców) jest przyczyną podwójnego opodatkowania dochodów z kapitału.

Podatek dochodowy stał się istotnym źródłem dochodów budżetowych, przez co znajduje się w centrum uwagi polityków. Trudno więc oczekiwać, by w najbliższych latach z niego zrezygnowano. Powstaje jednak pytanie czy, w sytuacji, kiedy jego podstawową funkcją jest funkcja fiskalna, nie może być zastąpiony inną formą opodatkowania przedsiębiorstw, która byłaby znacznie prostsza w naliczaniu i kontroli oraz mniej kosztowna w poborze.

Taką alternatywą mógłby być podatek przychodowy, naliczany od przychodów netto osiąganych przez podmioty gospodarcze. Nie jest to alternatywa pozbawiona wad. Mimo wielu zastrzeżeń, jest koncepcją prostą, niepozwalającą na dowolność interpretacyjną i unikanie opodatkowania, umożliwiającą wzrost stabilności dochodów budżetowych. Warto zauważyć, że podobne rozwiązanie zastosowano w przypadku opodatkowania Lasów Państwowych (2% od przychodów ze sprzedaży netto). W przypadku dominacji zadań fiskalnych taka zamiana wydaje się być uzasadniona.

Literatura

1. Adamczyk A. (2006), *Opodatkowanie dochodu przedsiębiorstw jako narzędzie polityki gospodarczej*, w: P. Karpus (red.), *Finanse przedsiębiorstwa*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej, Lublin
2. Cieslak-Wróblewska A. (2014), *Polska dziewiątą w Europie gospodarka cienia*, Ekonomia i Rynek, dodatek do Rzeczpospolitej, 12 marca
3. Furman W. (2012), *Wiarygodność sprawozdawczości podatkowej a przejrzystość prawa podatkowego*, w: B. Micherda (red.), *Kierunki ewolucji sprawozdawczości i rewizji finansowej*, Centrum Doradztwa Informacji, Difin, Warszawa
4. Gałuszka J. (2013), *Korupcja i szara strefa wobec polityki gospodarczej państwa,* w: J. Głuchowski, K. Piotrowska-Marczak, J. Fila (red.), *Konsekwencje zmiany obciążeń podatkowych w Polsce*, Centrum Doradztwa Informacji, Difin, Warszawa, s. 265-289
5. *Gminne daniny będą zreformowane* (2014), Prawo co dnia, Rzeczpospolita, 30 stycznia
6. Kaczmarczyk A. (2006), *Sprawozdanie finansowe jako narzędzie zarządzania małym,* w: *Współczesne problemy analizy finansowej,* Prace i Materiały Wydziału Zarzadzania Uniwersytetu Gdańskiego 2, Sopot
7. Karmańska A. (red.), (2008), *Ryzyko w rachunkowości,* Centrum Doradztwa Informacji, Difin, Warszawa
8. Karwat P. (2002), *Obejście prawa podatkowego. Natura zjawiska i sposoby przeciwdziałania mu,* Wydawnictwo ABC a Wolters Kluwer business, Warszawa
9. Karwat P. (2002), *Obejście prawa podatkowego. Natura zjawiska i sposoby przeciwdziałania mu,* Wydawnictwo ABC a Wolters Kluwer business, Warszawa
10. Olchowicz I. (2004), *Rachunkowość podatkowa,* Difin, Warszawa
11. Olejniczak A. (2010), *Pojęcie, funkcje i klasyfikacja podatku* w: M. Podstawka (red.), *Finanse. Instytucje. Instrumenty. Podmioty. Rynki. Regulacje*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
12. Ostaszewski J. (red.), (2013), *Finanse*, Difin, Warszawa
13. Pietrzak A. M., Bołkunow W. (2013), *Szara strefa w okresie kryzysu*, Wydawnictwo ECE, Toruń
14. Płókarz R. (2013), *Konsekwencje ograniczenia dostępności instrumentów międzynarodowej optymalizacji podatkowej dla polskich inwestycji kapitałowych,* w: J. Głuchowski, K. Piotrowska-Marczak, J. Fila (red.), *Konsekwencje zmian obciążeń podatkowych w Polsce*, Centrum Doradztwa Informacji, Difin, Warszawa, s. 107-124
15. *Rocznik Statystyczny 2013*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa
16. Stiglitz J. E. (2013), *Ekonomia sektora publicznego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa

17. Uchman J. (2006), *Źródła finansowania działalności spółki kapitałowej a podatki dochodowe*, w: P. Karpus (red), *Finanse przedsiębiorstwa*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin
18. Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych z późn. zm.
19. *Wolność gospodarcza nadal umiarkowana* (2014), Rynki & Firmy, Rzeczpospolita, 15 stycznia
20. *Współczesne problemy analizy finansowej* (2006), Prace i Materiały Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego 2

The role of corporate income tax in the creation of the state revenues and development of enterprises

Abstract

Corporate income tax (CIT) provides substantial income for the State budget. The tax structure and regulations are quite complex which result in relatively high costs associated with collecting, storing and processing information necessary for effective and efficient tax collection, in particular information about the costs incurred by entrepreneurs in their business activities. Current CIT regulations have also a significant impact on the cost of tax administration and contribute to the development of shadow economy. It is assessed that the size of shadow economy in Poland is about 24% of the total Poland's GDP. Therefore, many economists argue that corporate income tax should be replaced by the tax calculated on the revenue instead of income, which is simpler and therefore tax collection could be cheaper and more effective.

Keywords

income tax, cost of revenues, tax revenue